

SIIPI E:N LÄNTINEN ULKOSEINÄ

Seinä on todennäköisesti muurattu 2-3 vaiheessa, mistä kukin kuvastaa suunnitelmien eri asteita.

Ensimmäiseen vaiheeseen kuuluvat kellarit E101 ja 103. Näitä kellareita ei vielä tällöin todennäköisesti oltu suunniteltu samaan rakennukseen kuuluviksi. Tätä todistaa mm. seinien erisuuntaisuus. Kehämuurin eteläseinässä olevat jäljet osoittavat lisäksi, että E101:n länsiseinä oli aiottu rakentaa nykyistä länemmäksi. Pihatason alla, siipi E:n ja kehämuurin kulmuksesta n. 160 - 170 cm:n päässä länteen on jäännös pohjoiseen lähtevän muurin länsireunasta, kork. n. 100 cm. Tätä muurinlähtöä vastaavia tartuntakiviä on kehämuurin pinnassa aina tasolle +84.70. Välillä on kuitenkin n. 2,5 m:n korkeudelta tasaista muurausta, ilmeisesti myöhempää korjausta. Tästä syystä muurissa oleva holvinkantakaan ei ulotu nykyisellään tähän aiottuun poikkumuriin asti.

Kellari E101:n länsiseinä ei sisäpuolelta ole liitteessä kehämuuriin. Ulkokulmassa on todennäköisesti sekundaarinen muurausliitos, mikä johtuu kehämuurin tartuntakivistä. Kellarin länsi- ja pohjoisseinät ovat todennäköisesti muurattu yhtäaikaan. E101:n luoteisnurkka on myöhempien repeämien ja korjauksien jäljiltä, joten varmuutta asiasta ei sen perusteella saada. Kuitenkin se, että mainittujen seinien liittymäkohdan sisä- ja ulkonurkka eivät satu pohjoismuurin suunnassa kohdakkain todistaisi että kellari on rakennettu erilliseksi huonetilaksi. Pohjois-eteläsuuntaista muuria ei siis olisi muurattu itä-länsisuunnassa kulkevaa muuria (keittiömuuriksi jatkuvaa) vasten. Pohjois- ja länsimuurin liittymäkohdasta länteen jatkuva muurinpätkä on nykyisellään myöhempien korjausten tulosta. Porttiaukon holvin peiton yhteydessä tätä eteläpieltä on muutettu n. 200 cm matkalta. Sen länsipää on samoin kokonaan korjattu länsimuurin holvikannasta pohjoiseen jatkuvan sauman molemmin puolin.

2 am
E101:n länsiseinän ulkosivu: Eteläpäässä ulkosivu on samalla linjalla muurin seinäpinnan kanssa, mutta pohjoispäässä se on muuta seinäpintaa sisempänä. Seinän yläosan oikaisu lähtee holvikaaren päältä, jonka pohjoispää alkaa E101:n pohjoisseinän jatkeelta ja jonka eteläpää sulautuu muuhun seinäpintaan n. 280 cm päässä kehämuurin nurkasta. Holvikaaren alle jäävä alue on nykyisellään suurimmaksi osaksi myöhempää tiili- ja harmaakivimuurausta. Seinän pohjoispäässä on havaittavissa E101:een johtavan oviaukon holvin katkelma sekä pohjoispieli. Holvista on jäljellä n. puolet koko leveydestä eli cm. Leveydeltään oviaukko on vastannut käytävä E102:sta mainittuun kellariin johtavaa oviaukkoa. Oviaukko on muurattu umpeen viimeistään kellarin holvausvaiheessa, sillä osa aukosta jää sisäpuolella holvin peittoon. Oviaukon eteläosassa on myöhemmin puhkaistu ikkuna, jonka ympäryys ja pielet on muurattu tiilistä. Ikkuna-aukkoa puhkaistaessa on jouduttu purkamaan osa oviaukon holvia. Tiilet ovat viriltään kirkkaanpunaisia, pinta paikoin kovasti rapautunut, koot 27 x 6,5; 30 x 7¹/₂; 28 x 6,5; 12,5 x 13. Osa tiilistä, varsinkin aukon alareuna on uusista tehdastiilistä tehtyä myöhempää korjausta. Länsiseinän oviaukon eteläpuolella on ollut pieni seinäkomero, 43 x 43 cm. Sen katteena on yksi 74 cm pitkä kivipaasi. Seinäkomeron umpeenmuurauksen etureuna oli tiiltä: 25,5 x 6,5, 28 x 8, lev. 12. Näiden takana oli tasainen pinta jossa

harmaakiviä ja laastitasoitus. Holvikaaren ja umpeenmuuratun ikkunan välinen osa seinää on muurattu liuskakivistä. Seinän eteläpäässä taas on käytetty runsaasti myös peltokiviä. (Holvikaaren päätekohtaan ja *nurkan* välinen osa) Tällä alueella on myös erittäin epätasainen kohta jonka korkeus on 70 - 80 cm, pit. n. 260 cm. Kivien väleissä on tiilinpaloja. Laasti on rapautunutta ja varisee irrallisena hiekkana ja kalkkina kivien väleistä. (kuva)

Linnantuvan paikalle oli tässä vaiheessa tarkoitus rakentaa kaksi erillistä huonetta. Linnantuvan itäseinän pohjoispään holvinkannat päättyvät E103:n eteläseinän ajateltuun jatkeeseen jonka tartunnat on seinässä selvästi havaittavissa. Tämän pohjoisen huoneen itäseinän holvikannat eivät kuitenkaan korkeutensa puolesta sovi täysin yhteen Kirkkotornissa olevien holvinkantojen kanssa (tornin holvinkantojen yläreuna ulottuu hieman kuninkaansalin puolelle. Siis tässäkin kaksi eri suunnitteluvaihetta?). Linnantuvan itäseinän eteläpään holvikannat ovat selvästi alempana kuin pohjoisseinän. Holvinkannat alkavat linnantuvan lattiatasosta E101:n pohjoisseinän yläosasta, joka nykyisellään ulottuu n. lattiatasoon, mutta oli aiottu seinätartunnoista päätellen korkeammaksi. Holvikannat jatkuvat linnantuvan eteläseinän sisään ja todennäköisesti kaloriferikellarin puolelle.

Jatkettaessa muurausta kellarikerroksesta ylöspäin ovat suunnitelmat muuttuneet. Tällöin Linnantuvan kohdalle päätettiin tehdä yhtenäinen huonetta, jota ei holvata, sekä siiven eteläpäähän kaloriferisysteemi, Kuninkaansalin lämmitystä varten. Siipi E:n itäseinä oli tässä vaiheessa siinä korkeudessa, joka vastasi Kuninkaansalin holvaamatonta vaihetta. (n.s. keittiörakennusta ei oltu vielä tehty?).

Muutossuunnitelmien takia E101:n seinälinja toisen kerroksen korkeudella oli muutettava muuta siipi E:n seinälinjaa vastavaksi. Asia ratkaistiin siten, että oikaisumuuraus aloitettiin toisen kerroksen korkeudelle tehtävän holvikaaren päältä, koska todennäköisesti E101:een menevä ovi ja seinäkomero haluttiin säilyttää. Kellari E101 on jo tässä vaiheessa täytynyt holvata, koska linnantuvan eteläseinä on samanaikainen länsiseinän kanssa ja alkaa juuri E101:n holvin päältä.

Tässä vaiheessa syntyi ns. ^{Mutka-}Koukkukellari, koska kaloriferihuoneeseen haluttiin käynti myös Pieneltä linnanpihalta, eikä vain Eerikintornista. Seinä täytyi käytävän takia työntää länemmäksi, holvikaari olisi osittain myös levennysmuurausta. Mutkakellarin länsiseinän oviaukko on nykyisellään umpeenmuurattu. Sen pohjoispieli on näkyvissä pystysuorana, selvästi havaittavissa olevana saamana seinän ulkopinnassa. Pieli jatkuu kellarin sisään ja päättyy Linnantuvan kaartuvaan länsiseinään. Pieli ei kuitenkaan ole alkuperäinen. Pieli on todennäköisesti sijainnut pohjoisempana ja sen on muodostanut mainittu Linnantuvan kaartuva seinä, joka on ulottunut muurin pintaan asti. Kun holvikäytävä E102:n länsipään holvikaari purettiin ja oviaukkoa korotettiin ja tehtiin hirsien avulla yläosastaan vaakasuoraksi, eteläpieli on kaartunut ulkoseinän pinnasta ulospäin.

syntyi seinän aukko umpeenm. oviaukko

Nykyisellään seinässä on yksi ikkuna, jonka pielet ja holvi on tiilestä. Ikkuna-aukko on muurattu seinään. N. cm päässä kehämuurin nurkasta kulkee seinään muurattu ura, joka eteläpäästään on cm leveä, keskikohdaltaan cm. Uran molemmat pielet sekä takaseinä ovat liitteessä muuriin. Etuseinä puuttuu.

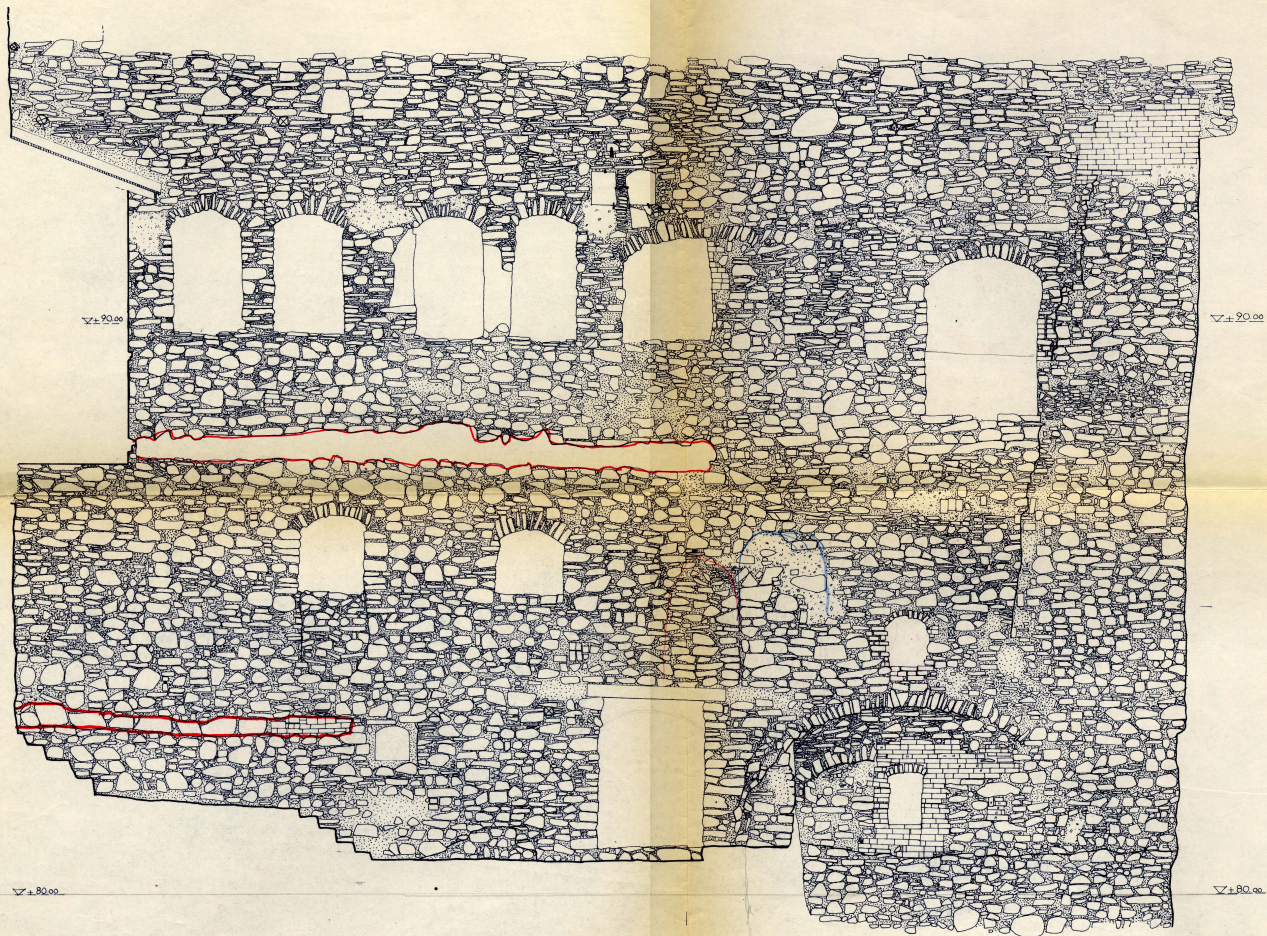
Se on todennäköisesti ollut tehty tiilistä. Kysymyksessä on luultavasti savukanava. Hormi jatkuu seinän yläreunaan asti. Sen suunta on hieman vinosti kehämuurin nurkkaa kohti, mikä johtuu Kuninkaansalin eteläisimmästä ikkunasta. Hormi sattuu juuri seinässä olevaan pystysuoraan taitteeseen mikä johtuu siitä, että seinän eteläpää on Kuninkaansalin lattiakorkeuteen asti muurattu siinä suunnassa, joka se on saanut alhaalla E101:n kohdalla kun taas hormin pohjoispuolen seinän pintakerros alkaa holvikaaren päältä ja on muun siipi E:n seinäpinnan kanssa samansuuntaista.

Alueen yläosan tasojen +86.60 ja 87.00 välillä on muurissa umpeenmuurattu vaakasuora ura. Se on todennäköisesti keittiörakennuksen välikattoa varten tehty ura. Umpeenmuuraus on osittain tiiltä osittain harmaakiveä. Tiilien mitat umpeenmuurauksessa (3 kpl) 25 x 13 x 6 26 x 13,5 (tummahkoja, 26,5 x 13,5 (19,5) x 6 (5,5)). Ura ulottuu keittiörakennuksen pohjoisseinän tartuntahirsiin asti. Eteläpäässä se päättyy savuhormiin. Uran yläpuolella n. tasolla +87.40 - 87.30 oli rivi parrukoloja, joista 2 cm uran pohjoispuolelle 1 sen eteläpuolella: 16 x 14, syv. 23 cm. (säännöllinen), n. 20 x 20 cm, syv. 20 cm (epäsäännöllinen) ja 20 x 16 cm, syv. (umpeenmuurattu).

Tasolta + eli n. Kuninkaansalin lattiatasolla on seinämuurauksessa savuhormin eteläpuolella porrastus. Seinä kaartuu sisäänpäin ja jatkuu sitten n. 40-50 cm sisempänä ylöspäin. Varsinaista olkaa seinään ei synny, vaan tämä mykevä kohta liittyy taaempaan muuraukseen saumattomasti. Mykevä osa on muurattu hieman pienemmistä kivistä kuin muu osa. Mahdollisesti tällä kohtaa on ollut jonkinlainen pystydys muurauksessa ja eteenpäin jatkettaessa seinän suuntaa ja linjaa on muutettu. Syvennysosa on ollut tiilillä revetoitu, jolloin se on saatu muun seinäpinnan tasoon.

Savukanava jatkuu tämän syvennysmuurauksen pohjoisreunassa. Kanavan eteläreunan kivet pistävät suorakulmaisesti muurauksesta ulospäin n. pituudelta eli juuri muun seinäpinnan tasoon. Ikkunan kohdalla ne on katkottu muurin pintaan asti. Hormin pohjoisreunan kivien etupää on muun seinäpinnan tasossa.

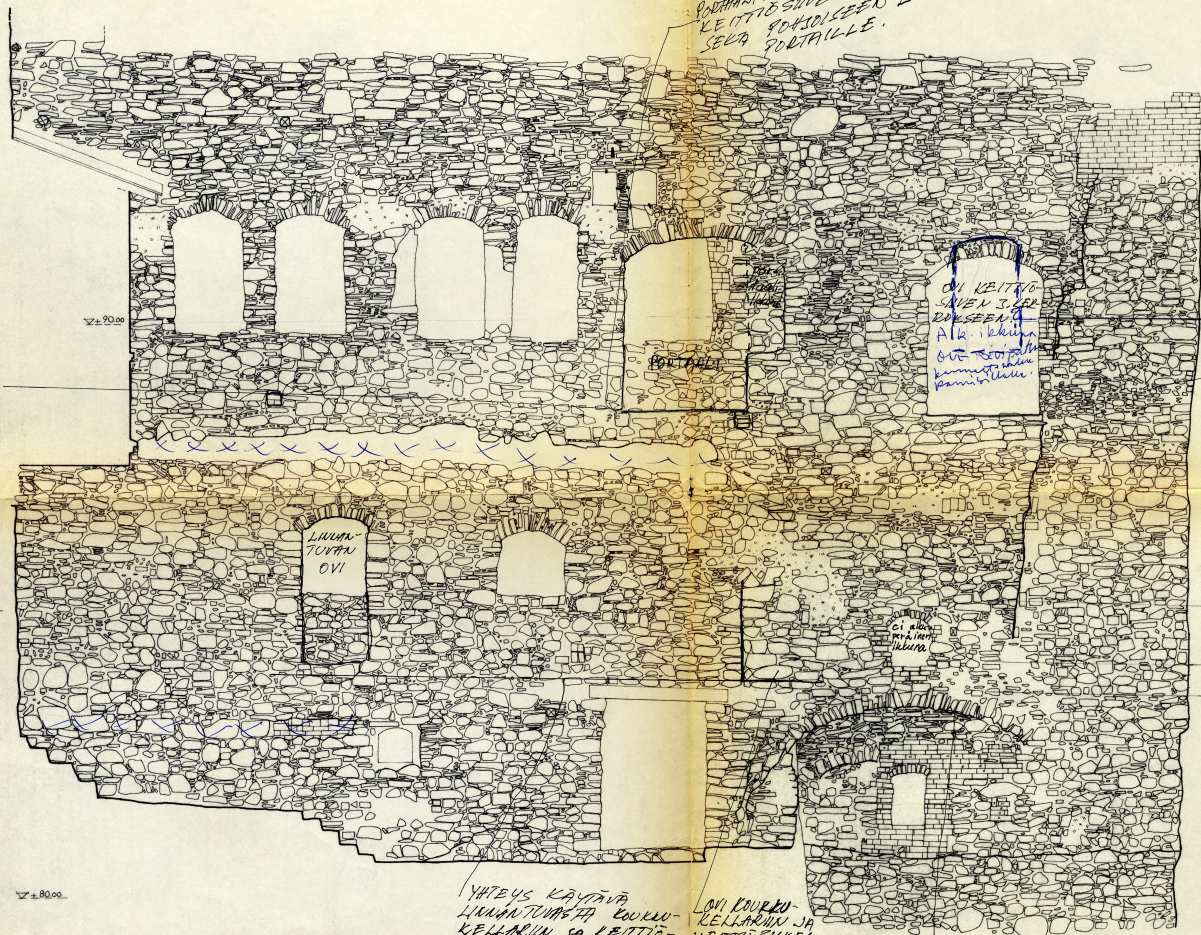
Kuninkaansalin eteläisin ikkuna on todennäköisesti muutettu oveksi 1600-luvulla.

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10m

OLAVINLINNA
SIIDI E, LÄNTINEN ULKOSEINÄ
MITTASI JA PIIRSI VV 1963-65 H.SIHTO, J.HIMÄNEN
KOP 1966 T.HEININEN

PORTAALI PARVELTA KÄYNTI ETELDÄN
 KEITTIÖSIVEN 3. KERROKSEEN
 SEURAAVAAN D-SIVEN VIERRE-
 SEÄ PORTAILLE.

OVI KEITTIÖ-
 SIVEN 3. KER-
 ROKSEEN
 ALK. Ikkuna
 OVI SEURAAVAAN
 KAMMIOON
 PÄINÄLLE.

LUNNUTUNNAN
 OVI

PORTAALI

OVI ALK.
 KAMMIOON
 PÄINÄLLE

PAINANNE KUUNLISGA OSLITTA
 KEITTIÖN LEIVINLUUNIN SAU-
 POJEN ASEMAN. HOJON TU-
 KOLUDUTUA (TOUKAPUKKA) SEI-
 NÄLUUNIA SORTUI ~~SPÄTTÄ~~
 SEINÄPINTA, JOKA SIITEN
 PAIKATTIIN. HOJON TUUKKUNEN
 LIENEE TÄHTÄKUNTI, KUNTE
 KOKO KEITTIÖSIVEN, 1600-LU-
 VUN ALKUPUOLELTA TOLU PÄINÄLLE.

YHTEYS KÄYNTIÄ
 LUNNUTUNNAN KOU-
 KELLARIN SA KEITTIÖ-
 SIVEN 2. KERROKSEEN
 ELI LEIVINTUPAHAN

OVI KOU-
 KELLARIN SA
 KEITTIÖSIVEN
 2. KERROKSEEN
 Eriä pöytä q. q.

Käytösivellä 1 kerroksen
 katon katon 2.25

OLAVINLINNA
 SIIPI E, LÄNTINEN ULKOSEINÄ
 MITTASI JA PIIRSI V. 1963-65 H. SIHTO, J. HIMANEN
 KOR. 1966 THEININEN

